

Рижкова Світлана Анатоліївна,
інспектор сектору превенції
Шевченківського ВП Дніпровського ВП
ГУНП в Дніпропетровській області

Рижков Едуард Володимирович
завідувач кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ПРОЕКТУ «PROJECT LIFESAVER» У ПОШУКОВІЙ РОБОТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Відповідно до ст. 23 Закону України про «Національну поліцію» серед основних повноважень поліції є розшук осіб, які пропали безвісти та інших осіб у випадках, визначених законом. Поліція зобов'язана вживати заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе [1].

До зникнення особи серед іншого може призводити втрата пам'яті. Це явище може представляти загрозу життю та здоров'ю людини, адже особа, яка загубилась, в такому стані дезорієнтована у просторі та самостійно не може надати собі пораду. Такий стан має медичний термін - деменція. Це синдром, при якому виникає деградація пам'яті, мислення. Деменція вражає в основному осіб похилого віку.

У всьому світі нараховується близько 50 мільйонів людей з деменцією. Щорічно відбувається майже 10 мільйонів нових випадків захворювання. Хвороба Альцгеймера є найбільш розповсюдженою причиною деменції – на неї припадає 60-70% всіх випадків [2].

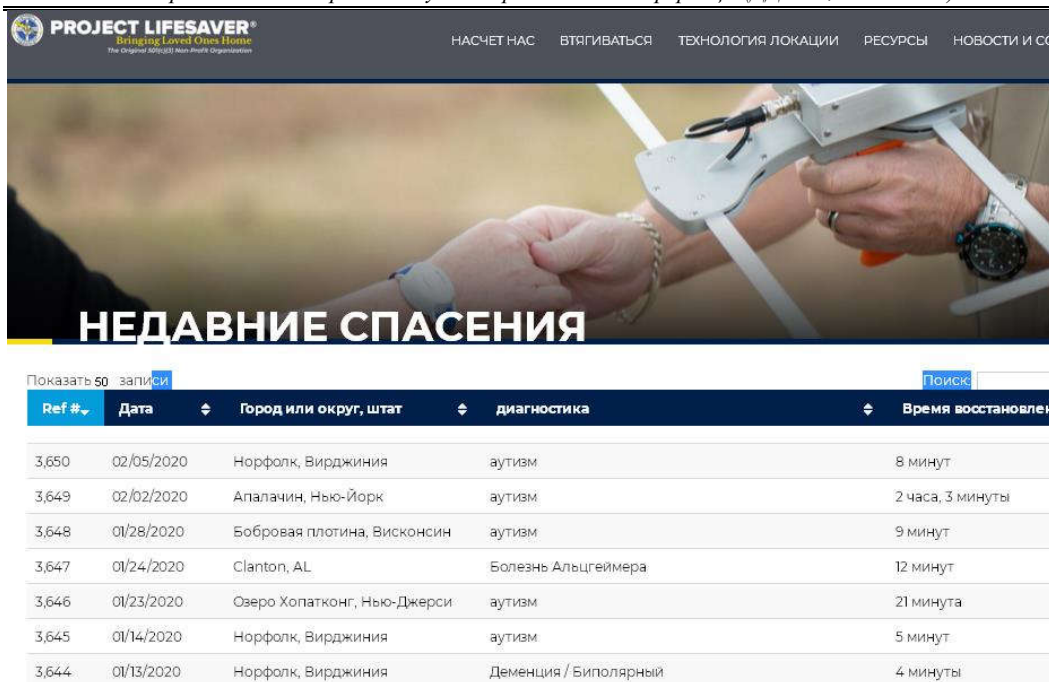
Щороку реєструються 7,7 млн. нових випадків деменції. Прогнози на 2050 рік - 131,5 млн. В Україні на деменцію страждають 63 тисячі людей, щороку занедужують понад 4,5 тисячі осіб [3].

Особа, яка має діагноз, поставлений психіатром як деменція (видів її багато), автоматично потрапляє у групу ризику осіб, які потенційно можуть зникнути безвісти внаслідок втрати пам'яті та наражатися на небезпеку у невідомому для неї середовищі, яке може привести до травмування, каліцтва або навіть смерті, а одже окрім медично-психіатричних питань надання допомоги таким особам, виникає й інші безпекові питання, які полягають у попередженні випадків безвісти зникнення таких осіб, а також оперативного реагування уповноважених суб'єктів органів та підрозділів Національної поліції, щодо встановлення місцезнаходження вищезазначених осіб [4].

В цьому контексті практичний та науковий інтерес має проект PROJECT LIFESAVER, який реалізує у США некомерційна організація. Вона надає правоохоронним органам, рятувальним службам і особам, які здійснюють догляд, програму, призначену для захисту і, при необхідності, швидкого пошуку людей з когнітивними розладами, які схильні до небезпечного для життя поведінки. Організація була заснована в 1999 році в Чесапіку, штат Вірджинія. Необхідність цієї програми було визначено через кореляцію між когнітивними умовами і актом зникнення без вісті. З різким збільшенням когнітивних умов з моменту створення організації, програма перетворилася з локалізованої програми в програму, визнану на міжнародному рівні як перевірений і ефективний метод «повернення близьких додому».

Project Lifesaver був першим, хто застосував такі методи визначення місця розташування для допомоги в пошуку і порятунку людей, і є найбільш широко використовуваною і перевіреною найбільш ефективною програмою в країні, яка спеціально розроблена для захисту населення, яке зазнає ризику. Програма була структурована таким чином, щоб стратегічно поєднувати в собі сучасні технології визначення місця розташування, інноваційні методи пошуку і рятування та курси по охороні громадського порядку, які навчали тих, хто повинен першим реагувати на когнітивний стан.

Час пошуку людей за допомогою Project LifeSaver було скорочено з годин, можливо днів, до хвилин та становить в середньому 30 хвилин, що на 95% менше часу, ніж стандартні операції без Project LifeSaver.

The screenshot shows the Project Lifesaver website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo and menu items: НАСЧЕТ НАС, ВТЯГИВАТЬСЯ, ТЕХНОЛОГИЯ ЛОКАЦИИ, РЕСУРСЫ, НОВОСТИ И СО. Below the navigation bar is a large image of a person's hand holding a device, with the text "НЕДАВНИЕ СПАСЕНИЯ" overlaid. Underneath the image is a search bar and a table of rescue cases.

Ref #	Дата	Город или округ, штат	диагностика	Время восстановления
3,650	02/05/2020	Норфолк, Вирджиния	аутизм	8 минут
3,649	02/02/2020	Апалачин, Нью-Йорк	аутизм	2 часа, 3 минуты
3,648	01/28/2020	Бобровая плотина, Висконсин	аутизм	9 минут
3,647	01/24/2020	Clanton, AL	Болезнь Альцгеймера	12 минут
3,646	01/23/2020	Озеро Хопатконг, Нью-Джерси	аутизм	21 минута
3,645	01/14/2020	Норфолк, Вирджиния	аутизм	5 минут
3,644	01/13/2020	Норфолк, Вирджиния	Деменция / Биполярный	4 минуты

Програма реалізується на рівні муніципалітету органами громадської безпеки. Коли потенційний суб'єкт вирішує впровадити програму, Project Lifesaver International забезпечить його необхідними технологіями і проведе навчання для всіх учасників. Навчання включає в себе використання обладнання, реалізацію стратегічних методів, спеціально розроблених для програми, а також курси з охорони громадського порядку, які забезпечують базове розуміння когнітивних умов для кращого розуміння поведінки. Під час навчання також включається використання спеціалізованої бази даних PLS, яка є корисним ресурсом, що надаються суб'єктам-членам безкоштовно. Завершення навчання потрібно для сертифікації. Як тільки суб'єкт стає сертифікованим, він може почати залучати клієнтів для своєї місцевої програми.

Метод заснований на перевірених технологіях радіозв'язку і спеціально навчених пошуково-рятувальних команд. Громадяни, зареєстровані в Project LifeSaver, носять на зап'ясті або шиколотки маленький передавач, який реагує на зону «мандрівника». Для визначення місця розташування людини використовується індивідуальна частота клієнта. Знання, отримані на курсах з охорони громадського порядку, найкраще застосовувати в цій ситуації, оскільки особи, які беруть у пошуку, будуть знати, як найкращим чином підійти до клієнта після його виявлення, і дозволити йому повернутися в безпечне місце (родину).

В рамках проекту вже підготовлені тисячі органів громадської безпеки не тільки пошуку, порядку та використання електронного обладнання для визначення місця розташування, а й методам, необхідним для спілкування з людиною, що страждає на хворобу Альцгеймера, аутизмом, деменцією або пов'язаним з ним когнітивним розладом [5].

За кордоном соціальних працівників, поліцейських, вчителів і родичів хворих навчають, як працювати з дементорами. У Британії навчають поліцейських працювати з престарілими. У Канаді, Швеції при відділках поліції створено спеціальні відділи з захисту прав літніх людей. У Британії в кожному будинку, де живуть хворі на деменцією, на видноті зберігається спеціальний протокол, задалегідь заповнений рідними дементора. На випадок, якщо той піде з дому.

В Україні проблема осіб з деменцією поступово висвітлюється в рамках австрійського проекту "Інклюзія літніх людей через послуги соціального консультування". Робота проводиться у формі семінарів, лекцій, тренінгів, зустрічей з вітчизняними та іноземними колегами не тільки для родичів хворих на деменцію, а в тому числі для співробітників поліції. Проте, цього явно недостатньо, щоб ситуація була контрольована з боку правоохоронців [6].

Таким чином, запозичення міжнародного досвіду співпраці поліції зі спеціалізованими громадськими організаціями у контексті здійснення поліцейського піклування та надання населенню сервісних послуг є вкрай актуальним і перспективним та, у свою чергу, за умов його запровадження здатне підвищити ефективність пошукової роботи органів і підрозділів Національної поліції України.

1. Про Національну поліцію: Закон України від від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015 № 40-41. Ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Деменція. Спільна проблема. Погляд невролога. URL:<https://vopnl.vn.ua/one?st=282>.
3. ВООЗ про деменцію, її ознаки і лікування URL:<http://opnl.cn.ua/%D0%B2%D0%BE%D0%BE%D0%B7-%D0%BF%D1%80%D0%BE>.
4. Деменція: навчально-методичний посібник / О.А. Козьолкін, М.В. Сікорська, І.В. Візір, Ю.М. Нерянова. - Запоріжжя: [ЗДМУ], 2015. - 90 с.
5. What is project lifesaver URL:<https://projectlifesaver.org/about-us>; How does the project lifesaver program work? URL:<https://projectlifesaver.org/about-us/>; Searching for the lost: a task for an officer, not a caregiver.
6. Я загубився, нічого не пам'ятаю... URL: https://dt.ua/SOCIUM/ya-zagubivysya-nichogo-ne-pam-yatayu-270990_.htm.

Тищенко Ірина Олександрівна
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Забезпечення національної безпеки у сучасних умовах є важливою проблемою державної політики та невід'ємною умовою сталого економічного і соціального розвитку України.

В п.17 ст.92 Конституції України зазначено, що до основних засад державної політики належить захист національних інтересів і гарантування в державі безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності. Також ст.17 визначає, що оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості покладаються на Збройні сили України, а забезпечення державної безпеки – на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. [1]

Функція держави щодо забезпечення національної безпеки є невід'ємною від основних напрямів діяльності держави, тобто її функцій, узгоджується з ними та полягає в забезпеченні безпеки національних інтересів (цінностей) або об'єктів захисту у відповідних сферах, а саме: військова, екологічна, економічна, політична, інформаційна та міграційна сфера.

Зазначимо, що ст.1 п.9 Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року визначає національну безпеку України, як захищеність державного суверенітету, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. [2]

Зокрема, держава зобов'язана забезпечити такі напрямки національної безпеки, які включають боротьбу з транснаціональною злочинністю, вирішення міжнародних конфліктів, регулювання міграції тощо. До основних функцій держави відноситься ті, які мають на меті забезпечення територіальної цілісності, підтримання громадського порядку та забезпечення внутрішньої безпеки.

Проблеми національної безпеки завжди були у центрі уваги як глобальне явище, яке уявляє середовище безпеки, що протистоїть великій кількості загроз різного характеру.

Дослідження проблемних питань забезпечення національної безпеки держави силами охорони правопорядку здійснювалося у працях О.М. Бандурки, Р.А. Каложного, В.К. Колпакова, С.О. Кузніченка, Т.П. Мінки, В.І. Олєфіра, М.І. Хавронюка, С.Б. Чеховича, О.Н. Ярмиша тощо.

Треба наголосити, що міграція виступає універсальним засобом пристосування до світових політичних, економічних, соціальних та інших змін, а роль і значення міграційної політики в міжнародному житті та забезпеченні національної безпеки підвищується.

Це актуально для України з її геополітичним розташуванням і складними умовами соціального життя. Міграція є складним процесом який вимагає постійної уваги з боку держави та її уповноважених органів з метою недопущення та локалізації правопорушень з боку іноземних громадян. Треба зазначити, що з кожним роком збільшується кількість іноземців, які з різних причин перебувають на території України, зростає нелегальна міграція в